

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria-Vlada-Government

Br. 01/51
Datum: 24.12.2021

Na osnovu člana 92 stav 4 i člana 93 stav 4 Ustava Republike Kosovo, člana 25 stav 1.4. i stav 2. Zakona br. 05/L-081 o energiji, na osnovu člana 4 Uredbe br. 02/2021 o oblastima administrativne odgovornosti Ureda premijera i ministarstava izmenjene i dopunjene Uredbom br. 04/2021, u skladu sa članom 17. i 19. Poslovnika o radu Vlade Republike Kosovo br. 09/2011, Vlada Republike Kosovo na sednici održanoj dana 24.12.2021. godine, donosi:

ODLUKU
o

Vanrednim merama za snabdevanje električnim energijom

1. Vlada proglašava vanredne mere za ograničenje snabdevanja energijom, koje važe u maksimalnom trajanju do šesdeset (60) dana od stupanja na snagu ove odluke.
2. Vanredne mere za snabdevanje električnom energijom obuhvataju:
 - 2.1. uspostavljanje ograničenja u snabdevanju energijom za potrošače, i/ili
 - 2.2. uspostavljanje posebnih obaveza za energetska preduzeća.
3. Osniva se Tehnički komitet za vanredne situacije u okviru Ministarstva ekonomije, u cilju identifikacije i davanja preporuka ministarki ekonomije, u sastavu:
 - 3.1. Jedan (1) predstavnik iz Ministarstva ekonomije, predsedavajući;
 - 3.2. Jedan (1) predstavnik iz Regulatorne kancelarije za energiju (RKE), član;
 - 3.3. Jedan (1) predstavnik iz Operatera sistema prenosa i tržišta (KOSTT), član;
 - 3.4. Jedan (1) predstavnik iz Kosovske energetske korporacije (KEK), član;
 - 3.5. Jedan (1) predstavnik iz Operatera distributivnog sistema (KEDS), član;
 - 3.6. Jedan (1) predstavnik iz Snabdevača univerzalnom uslugom (KESCO), član;
 - 3.7. Jedan (1) predstavnik iz Ministarstva industrije, preduzetništva i trgovine, član;
 - 3.8. Jedan (1) predstavnik iz Ministarstva unutrašnjih poslova, član;
 - 3.9. Jedan (1) predstavnik iz Nezavisne komisije za rudnike i minerale, član i
 - 3.10. Jedan (1) predstavnik iz Kosovskog autoriteta za konkurenciju, član.

4. Ministarstvo ekonomije uživa pravo da na sastancima Tehničkog komiteta za vanredne situacije poziva i službenike iz drugih relevantnih institucija ili energetske preduzeća, u zavisnosti od potrebe.
5. Tehnički komitet za vanredne situacije, u skladu sa Administrativnim uputstvom br. 04/ 2017 o pravilima za mere ograničavanja snabdevanjem električnom energijom u vanrednim situacijama, identifikuje i preporučuje sprovođenje mera za tretiranje negativnih posledica od nastalih okolnosti, uključujući, ali ne ograničavajući se na sledeće mere:
 - 5.1. Uspostavi ograničenja nad komercijalnim aktivnostima koje se odnose na određene izvore energije;
 - 5.2. Uspostavi posebne komercijalne uslove;
 - 5.3. Ograniči trgovinu električnom energijom ili uspostavi posebne uslove za trgovinu energijom;
 - 5.4. Nametne proizvodnju električne energije koja će se desiti u određenim objektima proizvodnje; i
 - 5.5. Uspostavi obaveze za snabdevanje energijom za određene potrošače, samo u skladu sa predodređenim i objektivnim kriterijumima koje sastavlja Operater prenosnog sistema i Operater distributivnog sistema i koje je odobrio Regulatorna kancelarija za energiju.
6. Ministarka za ekonomiju, nakon preporuka Tehničkog komiteta za vanredne situacije, u skladu sa članom 5. ove odluke, donosi odluku i objavljuje mere ograničenja koje su obavezne za sve nadležne institucije i energetska preduzeća kojima su namenjene.
7. Kategorije zaštićenih potrošača tretiraju se u skladu sa članom 8. Administrativnog uputstva br. 04/2017 o pravilima za mere ograničavanja snabdevanjem električnom energijom u vanrednim situacijama.
8. Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo finansija, rada i transfera, institucije i ostali odgovorni subjekti, dužni su da sprovedu ovu odluku.

Obrazloženje

Elektroenergetski sistem Kosova se trenutno suočava sa značajnim poteškoćama kao odraz naglašenog rasta potrošnje električne energije u zemlji, nedovoljne domaće proizvodnje za pokrivanje potrošnje i globalne energetske krize, što je rezultiralo enormnim povećanjem cene električne energije na međunarodnim berzama.

Poteškoće u snabdevanju električnom energijom posebno su se pojavile tokom decembra 2021. godine, zbog avarija izazvanih u generatorima termoelektrane Kosova A i Kosova B i istovremeno značajnog povećanja potrošnje električne energije. Imajući u vidu da oko 85% potrošača na Kosovu su domaćinstva, potražnja za električnom energijom je značajno porasla kao posledica snižavanja temperatura.

Kao posledica povećane potrošnje mogu se pojaviti brojne posledice, kao što su:

- Amortizacija imovine: Opterećenja na energetskom sistemu prouzrokuju značajnu amortizaciju imovine, kao i preopterećenje na električnim uređajima, i istovremeno zahtevaju dodatni uvoz u vreme najveće potrošnje.
- Disbalans u interkonektivnom sistemu: Kao posledica naglašenog disbalansa između potrošnje električne energije u zemlji i energije obezbeđene od nadležnih tržišnih operatera, trenutno se prouzrokuju veliki disbalansi prema interkonektivnom sistemu, gde trenutno oko 40% potrošnje na Kosovu se povlači iz interkonektivnog sistema Kontinentalne Evrope u obliku devijacija.
- Napomena iz ENTSO-E: Koordinacioni centar za Kontinentalnu Evropu u okviru ENTSO-E (SwissGrid) kao i Regionalna grupa Kontinentalne Evrope (RGCE), telo ENTSO-E, striktno su zatražili trenutnu zabranu prema interkonektivnoj evropskoj mreži. Dok je monitor Bloka AK stalno skretao pažnju regulatornoj zoni Kosova o situaciji.

Da bi sačuvala integritet sistema i doprinela u balansiranju Elektroenergetskog sistema Kosova i Evropskog, Vlada je ovlašćena da kroz Zakon (br. 05/L-81) o energiji, član 25, proglasi vanredne mere u snabdevanju električnom energijom. Takvo proglašenje omogućava preduzimanje mera koje se odnose na: (i) uspostavljanje ograničenja u snabdevanju energijom za potrošače, i/ili (ii) uspostavljanje posebnih obaveza za energetska preduzeća, odnosno nametanje obaveze Kosovskoj energetske korporaciji da isplaćuje subvencije Vlade Kosova za potrebe uvoza električne energije za potrebe regulisanih potrošača.

Usvajanje jedne ovakve odluke, u skladu sa članom 25.2, omogućava Vladi da odmah počne sa primenom mera, od datuma usvajanja odluke u Vladi, međutim, ista odluka mora da se razmatra za usvajanje i u Skupštini Republike Kosovo. Skupština, u roku od sedam (7) dana od dobijanja odluke Vlade, ima pravo da odbije da usvoji navedenu odluku, šta obavezuje Vladu da prekine usvojene mere i da ne nastavi sa vanrednom situacijom.

Predložena Predlog odluka predviđa da se ove mere uspostave na vremenski period do šesdeset (60) dana od stupanja na snagu ove odluke, međutim Skupština Kosova može produžiti ovaj rok za uzastopne periode od trideset (30) dana većinom glasova poslanika Skupštine prisutnih na sednici. Skupština ima pravo da produži rok za maksimalni period do sto osamdeset (180) dodatnih dana.

Predlog odluka predviđa osnivanje Tehničkog komiteta za vanredne situacije, kojim rukovodi Ministarstvo ekonomije, a koji u svom sastavu ima glavne aktere sektora i šire. Pored članova Tehničkog komiteta za vanredne situacije predviđenih Administrativnim uputstvom br. 04/ 2017 o pravilima za mere ograničavanja snabdevanjem električnom energijom u vanrednim situacijama, predlog odluke daje pravo ministarki ekonomije da u zavisnosti od potrebe poziva i ostale relevantne institucije ili energetska preduzeća da budu deo Tehničkog komiteta za vanredne situacije.

Tehnički komitet za vanredne situacije identifikuje i preporučuje vanredne mere ministarki ekonomije, mere koje se proglašavaju Odlukom Ministarstva ekonomije u zavisnosti od potrebe i situacije sa snabdevanjem električnom energijom.

Mere koje biti preporučene su privremene mere, a čiji je cilj ublažavanje krize u snabdevanju električnom energijom za vreme trajanja ove vanredne situacije za snabdevanje električnom energijom.

Donete mere objavljuje Ministarstvo, i o istim se obaveštava Sekretarijat energetske zajednice.

9. Odluka stupa na snagu i počinje da se primenjuje odmah.

10. Ova odluka u roku od tri (3) kalendarska dana od njegovog odobrenja, šalje se Skupštini Republike Kosovo na usvajanje.

Albin Kurti

Premijer Republike Kosovo

Odluku dostaviti:

- Skupštini Republike Kosovo
- Zamenicima premijera
- Svim ministarstvima (ministrima)
- Generalnom sekretaru KP-a
- Arhivi Vlade.